

PC-9104/N

L-28/2110

PHILOSOPHICAL PERSPECTIVE IN EDUCATION

Paper-I

Part-I

(Semester-I)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Section A and B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 10 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION – A

- I. Describe nature and scope of philosophy.
- II. Explain main features of relationship between philosophy and education.
- III. Define Idealism. Explain its aims and objectives in philosophy of education.
- IV. Explain main features of Pragmatism. (2×10=20)

SECTION – B

- V. Discuss contribution of Guru Nanak Dev Ji to educational philosophy.
- VI. Describe educational aims recommended by Education Commission (1964-66).
- VII. Elaborate significance of modern values in education.
- VIII. Explain the objectives and principles of educational philosophy by Rabindra Nath Tagore. (2×10=20)

SECTION – C

(Compulsory Question)

- IX. Write short notes on the following :
- (a) Meaning of Metaphysics.
 - (b) Nature of Philosophy.
 - (c) Scope of Education.
 - (d) Role of Philosophy to construct curriculum.
 - (e) Define Naturalism.
 - (f) Role of Teachers according to J. Krishnamurthy.
 - (g) Define Nayi Talim according to M.K. Gandhi.
 - (h) Educational structure according to National Policy of Education (NPE 1986).
 - (i) Erosion of Values.
 - (j) Define Realism. (10×3=30)

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

- I. ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਰਜ-ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- II. ਫਿਲਾਸਫੀ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- III. ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- IV. ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(2×10=20)

ਭਾਗ-B

- V. ਵਿਦਿਅਕ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VI. ਸਿਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ (1964-66) ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

VII. ਸਿਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

VIII. ਰਬਿੰਦਰਾ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਅਕ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (2×10=20)

ਭਾਗ-C
(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

IX. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :

- (a) ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਅਰਥ।
- (b) ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਸਰੂਪ।
- (c) ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ।
- (d) ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।
- (e) ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
- (f) ਜੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।
- (g) ਐਮ.ਕੇ. ਗਾਂਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਈ ਤਾਲੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
- (h) ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ (NPE 1986) ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚਾ।
- (i) ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਘਟਣਾ।
- (j) ਵਾਸਤਵਵਾਦ (Realism) ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।

(10×3=30)